

DEZVOLTAREA STĂRII DE BINE A PREȘCOLARILOR PRIN DRAMATIZĂRI

Iana PÎNZARI, studentă,

Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți,

Conducător științific: **Angela BEJAN**, asistent universitar

Abstract: *This article analyzes the concept of well-being. The main determinants of individual and sociocultural psychological well-being are listed. The criteria for determining the well-being of children correlated with the standards of their learning and development that can be developed by implementing the proposed Program and Pedagogical Model are established.*

Keywords: *well-being, wellness, social competence, emotional competence, dramatizations.*

Ce este starea de bine? În ultima perioadă, conceptul de sănătate a evoluat: astăzi este pe larg recunoscut faptul că o stare de bine nu poate fi atinsă doar prin aportul și succesele științei despre sănătate, ci și prin eforturi și alegeri inteligente în ceea ce privește stilul de viață. În conformitate cu definiția Organizației Mondiale a Sănătății, „sănătatea este o *stare de bunăstare* fizică, mintală și socială și nu numai absența bolii sau a infirmității”. Factorii determinanți ai sănătății includ atât mediul economic și social, cât și caracteristicile individuale și comportamentele persoanei. [7]

Starea de bine este un construct multifactor care reprezintă relația complexă a factorilor culturali, sociali, psihologici, fizici, economici și spirituali. Acest produs complex este rezultatul influenței unei predispoziții genetice, a mediului și caracteristici ale dezvoltării individuale [4].

Starea de bine mai este numită și calitatea vieții, un concept asociat funcționalității și sănătății fizice, mintale, emoționale, sociale, percepției de sine etc. Este o stare dinamică care poate fi îmbunătățită, dacă oamenii își pot atinge scopurile personale și sociale prin adoptarea unor comportamente și deprinderi sănătoase.

Starea de bine are două dimensiuni: *obiectivă* (starea social-economică, resurse educaționale și starea de sănătate) și *subiectivă* (fericirea, percepția calității vieții și satisfacția în viață) [6].

Sub aspect psihologic, înțelegem *bunăstarea* ca o construcție multifactorică reprezentând o interconexiune complexă de factori culturali, sociali, psihologici, fizici, economici și spirituali.

Principali factori determinanți ai bunăstării psihologice se împart în două grupuri – *individual* și *sociocultural* [2].

Primul grup de *factori individuali* include:

- competențe semnificative din punct de vedere social (academice, artistice, fizice etc.);
- resurse sociopsihologice (mijloace de adaptare, dezvoltare, capacitate de rezolvare a problemelor, strategii de coping);
- vulnerabilitate personală (riscuri individuale: istoric de viață, istoric familial, dizabilități de dezvoltare).

Al doilea grup de *factori socioculturali* include:

- caracteristicile socioculturale ale comunităților în care este inclus copilul (grup de părinți, comunitate școlară, familie / rude, vecini, comunități religioase etc.);
- agenți de socializare (părinți, profesori, colegi, media);
- stresori socioculturali (violență în societate, familie, conflicte, intimidare / hărțuire, sărăcie etc.);
- caracteristici ale normelor culturale de interacțiune (roluri de gen, normele grupului de relații cu semenii, copilul-părinte, relații etc.);
- forme de dobândire a experienței sociale (socializare).

Analiza terminologică a definiției „stabilității emoționale” a făcut posibilă dezvoltarea definiției autorului acestui concept în raport cu stadiul copilăriei preșcolare. Considerăm stabilitatea emoțională ca una dintre componentele bunăstării emoționale și o caracteristică individuală a sferei emoționale a copiilor, care este stabilitatea reacțiilor și relațiilor emoționale ale copilului atunci când interacționează cu realitatea din jur, asigură adaptarea sa de succes în societate și găsește expresie în adecvarea răspunsului emoțional al copilului atunci când interacționează cu mediul real [1].

Copiii care prezintă deficite la nivelul competențelor emoționale și sociale riscă să dezvolte probleme serioase, atât în timpul copilăriei, al adolescenței, cât și al vieții adulte, într-o serie de domenii cum ar fi: sănătatea mentală, dezvoltarea cognitivă, pregătirea pentru școală etc.

Problema investigației rezidă în necesitatea dezvoltării/formării stării de bine la copiii de vârstă preșcolară.

Scopul cercetării: Elaborarea și implementarea unui program de dezvoltare la copiii de vârstă preșcolară a stării de bine prin intermediul dramatizărilor.

Pornind de la problema de cercetare ce ține de impactul dramatizărilor la formarea competențelor socioemoționale la copii, am inițiat următoarele activități experimentale.

Experimentul de constatare a avut ca *scop* determinarea nivelului de manifestare a competențelor socio-emoționale la copiii de vârstă preșcolară mare.

Pentru realizarea scopului ne-am axat pe analiza următoarelor criterii coraportate la standardele de învățare și dezvoltare a copiilor [5]:

Tabelul 1. Criterii de analiză a stării de bine a copiilor

<i>Standard</i>	<i>Indicatori /Comportamente</i>	<i>Nivel</i>		
<i>Subdomeniul Dezvoltare emoțională</i>	228. Își exprimă emoțiile prin joc și activități artistice (cântec, desen, modelaj etc.).	Avansat	Mediu	Inferior
Standard 3. Copilul va fi capabil să recunoască și să exprime adecvat o varietate de emoții.	229. Împărtășește celorlalți trăirile/emoțiile sale.			
	230. Reacționează emoțional într-o manieră adaptivă și flexibilă în contexte sociale și fizice variate.			
<i>Subdomeniul Dezvoltare socială</i>	282. Interacționează, din proprie inițiativă, cu copiii apropiați ca vârstă, în diferite contexte.			
	283. Cere și oferă ajutor altor copii.			
	285. Se identifică drept prieten al unor copii din diverse medii apropiate.			
	297. Recunoaște abilitățile altor copii în diverse domenii.			

Pentru a determina atitudinea copiilor față de dramatizări, cum își îndeplinesc rolurile și care jocuri, activități sunt preferate de copii, am propus următorul **chestionar**:

1. Preferi să participi la dramatizări?
2. Care sunt dramatizările preferate în care ai participat sau în care ai dori să participi?
3. Cu ce colegi sau prieteni ai dori să joci într-o dramatizare? De ce?
4. Îți plac spectacolele teatrale?
5. Cine ai dori să-ți prezinte spectacolele: actorii, educatoarea, părinții, rudele ...?
6. Care personaje îți plac cel mai mult?
7. Ce personaje îți place să joci: cele pozitive sau cele negative? De ce?
8. Care personaj este pozitiv?
9. Care personaj este negativ?
10. Cu care din personaje tu vrei să semeni?

În scopul dezvoltării stării de bine la copii, am elaborat un *Model pedagogic* (figura 1) în cadrul căruia copiii au posibilitatea de a se manifesta, de a petrece timpul atât în cadrul activităților, cât și în timpul liber într-un mod interesant, activ și eficient. Prin intermediul dramatizărilor propuse în acest model pedagogic copiii vor învăța cum să trăiască și să-și exprime emoțiile, vor învăța să înțeleagă și să recunoască emoțiile, se vor antrena în reglarea emoțională, vor învăța să relaționeze și să soluționeze probleme, își vor dezvolta/forma imaginea de sine.

Modelul pedagogic de formare a stării de bine a copiilor prin dramatizări propus este conceput ca să țină cont de categoriile competenței sociale și emoționale. S-a propus pentru modulele respective următoarele activități în care am folosit dramatizări: *Harta emoțiilor* (Dramatizarea poveștii „Gogoșa”), *Cutiile fermecate cu emoții* (Dramatizarea poveștii „Cei trei purceluși”), *Cum mă simt azi...* (Dramatiza-

rea textului „Mărul” de E. Bucov), *Ce mi se întâmplă când mă simt...*, *Cum te-ai simți dacă...*, *Povestea broscuței țestoase*, *Vulpoiul ne învață* (Dramatizarea poeziei „Ursul păcălit de vulpe”) etc.

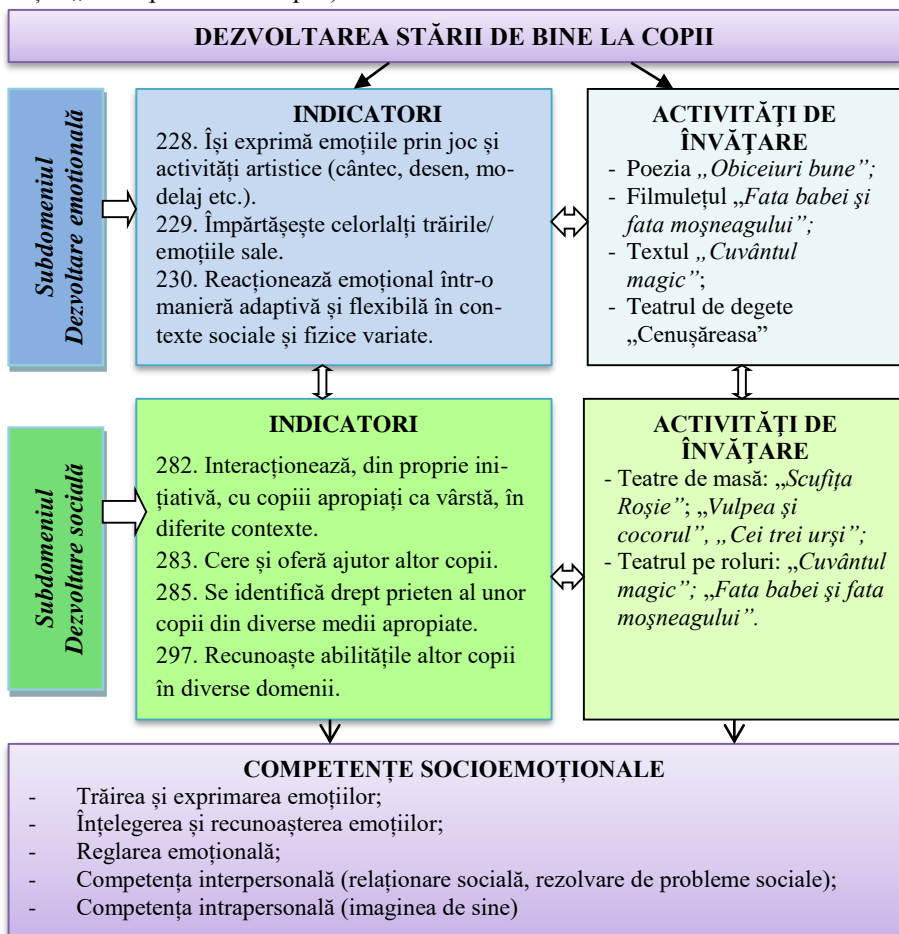

Figura 1. Modelul pedagogic de formare a stării de bine a copiilor prin dramatizări

Pentru realizarea *Programului pedagogic experimental* (tabelul 2) am determinat subdomeniile și indicatorii vizați, competența, dramatizările valorificate (tematica) propriu-zise și, respectiv, momentul zilei când se realizează activitatea. Activitățile de învățare reprezintă un set de jocuri teatrale, dramatizări utilizând recuzitele teatrului de jucării, de imagini, de carton, de umbre, de degete etc., aplicabile în diferite etape ale zilei, menite să dezvolte starea de bine la copii.

Tabelul 2. Programul pedagogic experimental de formare a stării de bine a copiilor prin dramatizări

Nr. ord.	Subdomeniul, Indicatorii vizafi	Competența socioemoțională	Conținutul (dramatizările)	Momentul zilei
1.	Dezvoltare emoțională 228, 230	Conștientizarea emoțiilor	Dramatizarea poveștii „Gogoșa”	Opțională
	Dezvoltare socială 282, 283	Exprimarea emoțiilor	Textul „Bună ziua...” de A. Scobioală	Activități recreative
			Harta emoțiilor	Întâlnirea de dimineață
2.	Dezvoltare emoțională 229, 230	Echitarea corectă a emoțiilor	Povestea „Scufița Roșie” de frații Grimm	Lucrul în centre de activitate
	Dezvoltare socială 282, 285	Rezolvare de probleme	Activitate <i>Cutiile fermecate cu emoții</i>	
3.	Dezvoltare emoțională 228, 229, 230	Echitarea corectă a emoțiilor	Povestea „Cei trei urși” de Lev Tolstoi	Activități recreative
	Dezvoltare socială 283, 285	Respectarea regulilor	Povestea „Cei trei purceluși” Activitatea: <i>Cum mă simt azi...</i>	Activități la liberă alegere
4.	Dezvoltare emoțională 228, 229, 230	Cooperarea în joc	Povestea „Fata babei și fata moșneagului” de Ion Creangă	Activități recreative
	Dezvoltare socială 282, 283	Comportamente prosociale	Activitatea <i>Ce mi se întâmplă când mă simt...</i>	Lucrul în centre de activitate
5.	Dezvoltare emoțională 229, 230	Cooperarea în joc	Povestea „Cenușăreasa” de Charles Perrault	Activități recreative
	Dezvoltare socială 282, 283, 285	Comportamente prosociale	Activitatea „Cum te-ai simți dacă...”	
6.	Dezvoltare emoțională 229, 230	Cooperarea în joc	Activitatea: <i>Povestea Broscuței Țestoase</i>	Activități în centre (joc de rol)
	Dezvoltare socială 282, 285	Comportamente prosociale		
7.	Dezvoltare emoțională 228, 229	Cunoașterea de sine	Povestea „Vulpea și cocorul” (poveste populară rusească)	Minilecție (salutul)
	Dezvoltare socială 282, 285	Echitarea corectă a emoțiilor		Activități recreative

8.	Dezvoltare emoțională 229, 230	Respectarea regulilor	Înscenare liberă „De ziua ta”	Activități în centre (joc de rol)
	Dezvoltare socială 282, 283	Cunoașterea de sine	Activitate <i>Să exersăm respectarea regulilor</i>	

În rezultatul desfășurării experimentului formativ, care a avut ca scop dezvoltarea stării de bine la copiii din grupa pregătitoare prin dramatizări, menționăm următoarele: copiii au manifestat curiozitate și entuziasm în realizarea activităților propuse; copiii mai pasivi s-au încadrat cu plăcere în cadrul activităților propuse, astfel fiecare având posibilitate să îndeplinească rolul dorit, să se autoidentifice cu personajul dorit, iar, în final, să preia comportamentele adecvate și să identifice pe cele neadecvate pentru a reuși să diferențieze o persoană ce posedă competențe socio-emoționale; înțeleg ideea de bază a operei literare pe care o reprezintă, înțeleg și redau cu ușurință emoțiile; sunt capabili să fie compătimitori, redând emoțional starea; găsesc de sine stătător soluții pentru redarea emoțiilor; cooperează cu colegii săi.

Bibliografie:

1. BRILLON, M. *Emoțiile pozitive, emoțiile negative și sănătatea*. Iași: Polirom, 2010. 264 p. ISBN 978-9734617043.
2. DUMITRESCU, R., ADUCOVSCI, D., SAKIZLIAN, R. *Starea de bine Sănătatea*. București: Editura Universității din București, 2013. ISBN 978-606-16-0353-4.
3. ELIAS, M. J., TOBIAS, S. E., FRIEDLANDER, B. S. *Inteligența emoțională în educația copiilor*. București: Curtea Veche, 2007. 302 p. ISBN: 9789736698347.
4. MUNTELE, H. *Starea subiectivă de bine*. Iași: Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2009. ISBN: 973-703-346-8.
5. *Standarde de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani* [online]. Chișinău: Lyceum. 92 p. 2019. ISBN 978-9975-3285-6-2 [citată 10.04.2020]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/standardele_de_invatare_tipar.pdf
6. STATHAM, J., CHASE, E. *Childhood wellbeing. A brief overview*. Childhood Wellbeing Research Centre, 2010. [online] [citată 15.03.2020]. Disponibil: http://www.cwrc.ac.uk/documents/CWRC_briefing_paper.pdf
7. БАДУЛИНА, О. И. *Педагогические основы эмоционального благополучия дошкольников*: Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01: Москва, 1998. 140 с. РГБ ОД, 61:99-13/1312-2